

LETEĆA ŠKOLA

KURIKUL

PUT ČUĐENJA
Tečaj cjelovitog mišljenja

TRI HEKTRA I KRAVA
Mali tečaj socijalnog nauka Crkve

Cilj škole

Upoznati polaznike s mišlju jednog od najutjecajnijih katoličkih mislilaca G. K. Chestertona o različitim društvenim i filozofskim pitanjima te njegov nazor povezati s drugim autorima iz filozofske i teološke baštine Crkve u svrhu izgradnje cjelovitog kritičkog mišljenja o važnim suvremenim temama.

Sadržaj škole

Upoznavanje sa životom G. K. Chestertona; zahvalnost i poniznost kao temeljni stavovi prema životu; središnjost vjere pomirene s razumom u tumačenju postojanja; Paradoks kao obilježje stvarnosti; Obitelj kao glavna brana tiraniji; Chestertonov pogled na pitanja: obrazovanja, ekologije, feminizma; Chestertonova ekonomska misao; Promišljanja o relevantnosti chestertonijanskih pogleda na život društva danas; Socijalni nauk Crkve kao cjeloviti pristup suvremenim problemima današnjice (radničko pitanje, stav prema razvoju, ekologija); Učenje na primjerima disidentskih pokreta 20. stoljeća; promišljanje odgovora na pitanje življenja kršćanskog poziva u sekularnom društvu.

Očekivani ishodi

Razumjeti osnovna načela Chestertonovog pogleda na svijet, znati istaknuti glavne značajke Chestertonove ekonomske misli (distributizam), znati smjestiti Chestertona u odnosu prema drugim relevantnim katoličkim misliocima 20. stoljeća; u kontekstu socijalnog nauka Crkve znati artikulirati neke ključne društvene probleme današnjice i pokušati ponuditi odgovore.

PUT ČUĐENJA

Tečaj cjelovitog mišljenja

Tečaj cjelovitog mišljenja sastoji se od dva modula i sadrži 12 nastavnih cjelina. Predavanja se održavaju jednom tjedno, po dva školska sata: 45 minuta frontalnog izlaganja i 45 minuta rada s polaznicima.

A) Mislim da se danas neću objesiti

Cilj je ovog modula, u strogom smislu, upoznati polaznike s Chestertonovom filozofskom i teološkom mišlju te kako je pristupio gorućim problemima današnjice.

1. Opći uvod u Chestertona

Nit:	„Ne radi se o mojoj filozofiji jer nisam je ja stvorio. Bog i čovječanstvo su je stvorili, a ona je stvorila mene.“
-------------	---

„Apostol zdravog razuma“, „Princ paradoksa“, „Božji akrobat“, samo su neki od nadimaka pridanih Gilbertu Keithu Chestertonu, slavnom engleskom obraćeniku i jednom od najzanimljivijih i najutjecajnijih katoličkih pisaca 20. stoljeća kojega se s pravom svrstava u red posljednjih „potpuni“ mislilaca.

Što Chestertonovu misao danas čini aktualnijom nego ikada prije, kako ona može pomoći modernom čovjeku, te zašto osamdeset godina nakon njegove smrti niču društva posvećena ovom engleskom piscu, neka su od pitanja kojih ćemo se dotaknuti u uvodnom predavanju. Dotaknut ćemo se i osnovnih biografskih crtica iz Chestertonovog života koja su utjecala na njegovo stvaralaštvo, te progovoriti o utjecaju kojega je Chesterton ostavio na brojne znamenite ličnosti 20. stoljeća.

LITERATURA:	Primarna: Dale Ahlquist, <i>Who is this Guy and Why Haven't I Heard of Him?</i> Sekundarna: Chesterton, <i>Autobiografija; Pravovjerje; Maisie Ward, Gilbert Keith Chesterton.</i>
--------------------	---

2. Nešto ipak postoji

Nit:	„Ne postoji nezanimljiva stvar. Jedino što može postojati jest nezainteresirana osoba.“
-------------	---

Čuđenje je početak mudrosti jer ono označava početak života. Svako istinsko i cjelovito znanje započinje upravo s tom jednostavnom činjenicom da je čudo što

nešto postoji. U tom pogledu na svijet trebamo gledati kao na spoj te ideje čuđenja i ideje dobrodošlice jer iako se možemo osjećati bačeni u svijet, mi nismo uzrok našeg vlastitog postojanja. Samim time možemo reći da smo darovani u svijet i da je svijet darovan nama - da smo rođeni, kako je Chesterton rekao, na zvijezdi koju još nismo otkrili.

U ovom poglavlju, vidjet ćemo zašto je za Chestertonov život bila presudnom upravo ta spoznaja da nešto, a ne ništa, ipak postoji. Sama pomisao da nešto jest, bila je bolja i slađa od želje za ništavilom koja je u doba njegove mladosti prevladavala u svim visokim i kulturnim krugovima. Radi se o oduševljenju i zanosu koji se u nama pobuđuju tako da na naš život nakon zadobivanja te svijesti, više ne možemo gledati isto.

LITERATURA:	Primarna: Chesterton, <i>Autobiografija - 4. How to be a Lunatic.</i> Sekundarna: Chesterton, <i>Veličanstvene sitnice - 1. Veličanstvene sitnice; Sveti Toma Akvinski - 7. Svevremenska filozofija; Pravovjerje - 1. Uvod u obranu svega ostalog.</i>
--------------------	---

3. Zdrav razum*

Nit:	„Luđak nije čovjek koji je izgubio razum. Luđak je čovjek koji je izgubio sve osim razuma.“
-------------	---

Što je to zdrav razum, zašto je tako naročito važan danas, štoviše, zašto je od središnje važnosti za misao G. K. Chestertona te kako ga pravilno koristiti objasnit će nam Dale Ahlquist, američki pisac, predavač i predsjednik Društva Gilberta Keitha Chestertona u svom video predavanju.

LITERATURA:	Chesterton, <i>Pravovjerje, 4. Etika svijeta bajki.</i>
--------------------	---

4. Vjera

Nit:	„Ljudi ne žele vjerovati jer ne žele proširiti svoj um.“
-------------	--

Sama vjera nuka razum da prijeđe preko nekih svojih granica, da se otvori otajstvima koje ne može obuhvatiti, a koje ga oplemenjuju. Uz to, razum se u svojevrsnom mističnom predanju otajstvu vjere usavršuje i kao oruđe, razum postaje sposobniji pravilnije prosuđivati i promišljati.

U današnjem kontekstu stalnog naglašavanja sukob između vjere i razuma, Chestertonov stav ističe se kao posebno kontroverzan. On tvrdi kako je sâm razum

stvar vjere. Nadodat ćemo da je vjera ujedno stvar razumijevanja. Stoga ćemo se u ovom poglavlju osvrnuti na postavke Chestertonove filozofije koju je on, kako kaže, našao i nije izmislio ili joj se dovinuo, te ćemo uz pomoć dviju enciklika razmotriti kako naša vjera može i treba biti izvorište ispravnog i cjelovitog mišljenja.

Na koncu, jedino cjelovita osobnost u kojem skladno prebivaju vjera i razum, može razlučiti, to jest istinski kritički prosuditi istinu od laži, dobro od zla.

LITERATURA:	<p>Primarna: Chesterton, <i>Pravovjerje - 2. Luđak; The Common Man - The revival of Philosophy.</i></p> <p>Sekundarna: <i>Fides et Ratio; Lumen Fidei; Veličanstvene sitnice - 12. Vjetar i droeće.</i></p>
--------------------	---

5. Zahvalnost i poniznost

Nit:	<p>„Svijet nikada neće nestati od nedostatka čuda, već od nedostatka čuđenja.“; „Najviši oblik mišljenja jest zahvaljivanje.“; „Poniznost je majka divova.“</p>
-------------	---

Zahvalnost i poniznost su prema Chestertonu temelji ispravnog odnosa prema svemu stvorenome. Ova dva pogleda na stvarnost izbijaju iz svakog Chestertonovog djela jer bitno određuju svu njegovu filozofiju. Poniznost Chesterton smatra “najučinkovitijom krepošću” koja nam jedina omogućuje da išta uistinu posjedujemo.

“Sve dok ne shvatimo da bi stvari mogle ne biti, ne možemo shvatiti da stvari jesu” - to je pravi uvid koji nam omogućuje da pred svime stvorenim osjećamo neopisivo uzbuđenje zbog samog postojanja te poniznost jer smo i mi sami mogli “ne biti”.

Zahvalnost je logična posljedica poniznosti povezana s nužnim uvjetom da mora postojati Netko kome bismo mogli biti zahvalni. Chesterton ide toliko daleko da zahvalnost naziva “testom svekolike sreće” jer je besmisleno imati sve više stvari ako smo na njima sve manje zahvalni. Zahvalnost je kruna čovjekovog odnosa prema svijetu i Bogu, ali ujedno i krepost koja suvremenom čovjeku najviše nedostaje što je Chesterton isticao u svojim djelima.

LITERATURA:	<p>Primarna: Chesterton, <i>Pravovjerje - 4. Etika zemlje bajki; The Spice of Life - The Spice of Life; Tremendous Trifles - The Advantages of Having One Leg; Sveti Franjo Asiški - Tri reda</i></p> <p>Sekundarna: Chesterton, <i>Tremendous Trifles</i> i <i>Sveti Franjo Asiški;</i></p>
--------------------	--

	Robert A. Wild, <i>The Tumbler of God: Chesterton as Mystic</i> .
6. Paradoks*	
Nit:	„Misticizam održava ljude mentalno zdravima. Sve dok imate misterij, imat ćete i zdravlje.“
<p>Jedno od važnih obilježja istinskog mislioca jest naučiti razmišljati u paradoksima. Paradoksi nisu samo književno i filozofsko sredstvo G. K. Chestertona, već i obilježje same stvarnosti. Zašto je potrebno prepoznati paradoksalnu stranu postojanja, kako je ispravno vrednovati i kako uživati u paradoksu, saznat ćemo od engleskog pisca i mislioca Josepha Pearcea u njegovom video predavanju.</p>	
LITERATURA:	<p>Primarna: Chesterton, <i>Pravovjerje - 6. Paradoksi kršćanstva</i>.</p> <p>Sekundarna: Chesterton, <i>The Defendant - A Defence of Skeletons; The Skeleton; The Donkey; Miscellany of Men - Arhitekt kopalja; Veličanstvene sitnice - The Shop of Ghosts</i>.</p>
7. Borba	
Nit:	„Savršeno božanska stvar, nagovještaj Božjega raja na zemlji, jest boriti se u izgubljenoj bitci, i ne izgubiti je“
<p>Pojam borbe čest je motiv u Chestertonovim djelima. Za njega je borba na zemlji preslika borbe na nebesima koja se u bitnome sastoji od borbe između dobra i zla. To potvrđuju i njegove posljednje riječi na ovom svijetu: “Stvar je sada posve jasna. Borba je između svjetla i tame i svatko mora izabrati stranu.”</p> <p>Tu borbu Chesterton ponegdje navodi eksplicitno, kao u njegovim slavnim epovima <i>Lepanto</i> i <i>Balada o Bijelom konju</i>, ili romanima poput <i>Napoleona iz Notting Hilla</i> i <i>Kugle i križa</i>, a ponekad je skrivena u pozadini određene filozofske ili društvene teme u kojoj se očituje napetost između dobra i zla.</p> <p>Štoviše, za Chestertona je svaki vjernik, svaki čovjek, dužan neprekidno se boriti na bojnome polju kako bi zadobio konačni cilj: osobnu svetost.</p> <p>Zbog toga ćemo u ovoj cjelini pokazati kako za čovjeka nema nijedne nevažne stvari, nijednog nevažnog pitanja, u kojem se on ne bi trebao opredijeliti ili za život ili protiv života.</p>	
LITERATURA:	<p>Primarna: Chesterton, <i>Kugla i križ</i>.</p> <p>Sekundarna: Chesterton, <i>Pravovjerje; Balada o Bijelom Konju</i>,</p>

	<i>Lepanto; Song of Church Militant; Father Brown; Queen of Seven Swords - To St. Michael in Time of Peace; Robert A. Wild, Jousting with the Devil.</i>
8. Svetost	
Nit:	„Svetac je lijek zato što je protuotrov.“
<p>U ovoj cjelini govorit ćemo o svetosti, njezinom poimanju u unutar različitih kultura i religija, kako se ona postiže, o općem pozivu na svetost te aktualnosti toga pojma u kontekstu današnjeg svijeta i vremena. Na temelju primjera Chestertonu omiljenih svetaca, sv. Franje Asiškog i sv. Tome Akvinskog, promatrat ćemo tko je to svetac i što je to revolucionarno u njegovoj pojavi.</p> <p>Promotrit ćemo i Chestertonov život u perspektivi njegovog nastojanja oko svetosti u vlastitom životu, njegov razvijen smisao za mistiku i kontemplaciju te postoje li elementi za pokretanje procesa njegove beatifikacije.</p>	
LITERATURA:	Primarna: Chesterton, <i>Sv. Toma Akvinski; Sv. Franjo Asiški</i> . Sekundarna: Dale Ahlquist, <i>Knight of the Holy Ghost</i> ; Robert Wild, <i>The Tumbler of God</i> .

B) Što ne valja sa svijetom

Cilj je ovog modula upoznati polaznike s problemima suvremenog svijeta koje je Chesterton prepoznao kao goruće kako bismo se s njima suočili u duhu čuđenja, borbe i zdravog razuma.

9. Obitelj	
Nit:	„Brak čini malu državu unutar države, koja se odupire svakom pokoravanju.“
<p>Obiteljski život nekoć je predstavljao svojevrstu krepost. Ne samo da je čovjek sasvim prirodno ostvarivao taj poziv, već ga je obitelj činila većim i boljim čovjekom.</p> <p>Chesterton kaže kako je obitelj država unutar države, odred koji se odupire svakom nametanju i podčinjavanju. Jednostavno rečeno, radi se o mjestu istinskog ljudskog otpora i školi života koju nitko i ništa nikada ne može nadomjestiti.</p>	

Stoga ćemo u ovoj cjelini dublje zaći u smisao obitelji i obiteljskog života, u narav braka i bit zavjeta, kako bismo iznova otkrili ljepotu temeljne zajednice društva i to na bitno chestertonijanski način.

LITERATURA:

Primarna: Chesterton, *Praznovjerje razvoda* - V. *Priča o obitelji*.
Sekundarna: Chesterton, *The Defendant - Obrana štovanja beba*; *What's wrong with the World* - VII. *The Free Family*, VIII. *The Wildness of Domesticity*; *Katekizam Katoličke crkve* - Članak 7. *Sakrament ženidbe*.

10. Ekonomija

Nit:

„Ekonomija je studij kruha i upravljanja domom.“

Na grčkome *oikos* znači kuća, a ta je riječ u korijenu ekonomije i ekologije. Više od etimološke podudarnosti, te su dvije discipline povezane, jedna govori o upravljanju svojim domom, a druga o upravljanju našim zajedničkim domom.

Cilj je ovog predavanja raspraviti i produbiti pojmove socijalizma i kapitalizma, njihove razlike i sličnosti te ponovno naglasiti važnost težnje da ekonomski sustav služi čovjeku, a ne da čovjek služi sustavu.

U pitanju povezivanja ekonomske teorije s ekološkom održivošću koja se nameće kao nužnost, cilj je osvijestiti da je „suživot s prirodom“ o kojem govore ekološki aktivisti moguć samo ako poznamo i znamo živjeti i s ljudskom prirodom, koju je nemoguće shvatiti bez Boga.

Predavanje će se dotaknuti i distributizma, ekonomskog modela koji je zagovarao Chesterton, a koji sadržava dvije sastavnice ključne za održivi rast: privatno vlasništvo i zajednicu, a zbog svoje samoodrživosti uključuje i poštovanje prirode kao neodvojivog elementa ljudskog života.

LITERATURA:

Primarna: G.K. Chesterton, *What's wrong with the world* - IV. *The fear of the past* (izabrani dijelovi).
Sekundarna: G.K. Chesterton, *What's wrong with the world* - II. *Wanted, an unpractical man* (izabrani dijelovi), G.K. Chesterton, *Outline of sanity* (izabrani dijelovi), G.K. Chesterton, *Where we're getting at*.

11. Feminizam

Nit:	„Deset tisuća žena defiliralo je jednoga dana ulicama Londona s povikom: ‘Ne želimo da nam se diktira!’ a nedugo zatim zaposlile su se kao daktilografkinje.“
<p>Ravnopravnost spolova pripada načelima današnjih modernih zapadnih društava (i svih onih koja takvima žele postati). Jedno od glavnih obilježja te ravnopravnosti mjeri se u jednakim mogućnostima žena i muškaraca na tržištu rada, koje se ogledaju u jednakim uvjetima rada, točnije, u jednakoj plaći. Druga je njegova karakteristika zahtjev za većom političkom moći žena, bilo kroz ženske kvote u političkim predstavničkim tijelima, bilo kroz povećavanje broja žena u upravnim tijelima velikih i utjecajnih korporacija i institucija.</p> <p>No, dok feminizam postaje dominantna teorija u javnom diskursu, opravdano je zapitati se: jesu li žene danas sretnije? Jesu li pronašle svoj smisao u radu? Može li njihovo radno mjesto ugušiti njihovu želju za obitelji i djecom i kako pomiriti te dvije sastavnice njihovog života? Kakav utjecaj na društvo ima činjenica da žene danas rade na istim poslovima kao i muškarci?</p> <p>Cilj je ovog predavanja ponuditi polaznicima uvid u Chestertonova razmišljanja o feminizmu, dragocjena ne samo zbog činjenice da su nastala u vrijeme samog početka tog pokreta, nego i zbog Chestertonu svojstvene originalnosti i dubine.</p>	
LITERATURA:	<p>Primarna: G.K. Chesterton, <i>What's wrong with the world -III. The emancipation of domesticity</i> (izabrani dijelovi).</p> <p>Sekundarna: G.K. Chesterton, <i>What's wrong with the world - II. The universal stick, IV. The romance of thrift, V. The coldness of Chloe, XII. The modern slave</i> (izabrani dijelovi).</p>
12. Obrazovanje	
Nit:	„Obrazovanje je istina u stanju prenošenja.“
<p>Gotovo svi se danas slažu da s našim obrazovnim sustavom nešto ne valja. Ili, bolje rečeno, da u vezi s njim ništa ne valja. Obrazovne reforme češće su od poreznih, ali izgleda da ne doprinose poboljšanju sustava i zadovoljstvu učenika, roditelja i učitelja. No rijetko tko propituje korijene modernog obrazovanja, a onoga tko to čini obično se proglašava ludim i zaostalim. Chestertonovo poimanje edukacije polazi od primarnosti doma i shvaćanja da je obrazovanje ono koje bi trebalo služiti domu, a ne obrnuto. On primjećuje kako se obvezno obrazovanje poklopilo s protjerivanjem Boga iz društva, što je rezultiralo većim zadiranjem države u obiteljski život.</p>	

Cilj je predavanja osvijestiti ulogu roditelja kao primarnih edukatora te ulogu obrazovanja u poticanju djece da njeguju i oplemenjuju obiteljski život.

LITERATURA:

Primarna: G.K. Chesterton, *What's wrong with the world -Part four. Education: or the mistake about the child; The New Case for Catholic Schools* (esej)

TRI HEKTRA I KRAVA

Mali tečaj socijalnog nauka Crkve

Mali tečaj socijalnog nauka Crkve podijeljen je na dva modula po četiri cjeline. Održava se jednom tjedno, po dva školska sata: 45 minuta frontalnog izlaganja i 45 minuta rada s polaznicima.

A) Kad bi barem stabla sva od kruha bila i sirom listala

Cilj ovog modula je predstaviti socijalni nauk Crkve i kako je on kroz razne pokrete, teorije i primjere bio ostvaren. Također ćemo u ovom modulu vidjeti koji su temelji i načela zdravog, radosnog i održivog načina života koji se u konačnici odražavaju na društvo, ekonomiju i kulturu.

1. Uvod u socijalni nauk Crkve

Nit: „Nije stvar u tome što je Papa bio u pravu kada smo mi bili u pravu, već u tome što je on bio u pravu kada smo mi bili u krivu.“

Socijalni nauk Crkve počeo se razvijati krajem 19. stoljeća i nastojao je pomoću jasnih kršćanskih, evanđeoskih i ljudskih načela postaviti zdrave temelje za zdravu ekonomiju. Radi se o preko sto godina davanja ravnoteže gospodarenju dobrima, radom i ljudskim životima.

Kroz najvažnije socijalne enciklike, razmatrajući temeljne pojmove kao što su privatno vlasništvo, dostojanstvo rada, solidarnost, supsidijarnost i opće dobro te uzimajući u obzir načela socijalnog nauka Crkve, vidjet ćemo u čemu se sastoji njegova „zdravorazumskost“, primjenjivost i važnost za današnje doba kad se čini da nikakva gospodarska alternativa ne postoji.

LITERATURA: *Kompendij socijalnog nauka Crkve, 100 godina socijalnog nauka Crkve.*

2. Opće postavke distributizma

Nit: „Nešto je vilenjačkog i čudesnog u tvrdnji da, kad je previše kapitala u rukama nekolicine, ispravno je da se on povraća u ruke mnogih.“

Distributizam je ekonomska teorija koju su na temelju socijalnog nauka Crkve,

razvili Chesterton i njegov kružok. U ovom ćemo poglavlju ponajprije postaviti i pokušati odgovoriti na pitanje što je distributizam i po čemu je jedinstven (u pogledu odnosa prema obitelji, mjesnoj proizvodnji, obrtima, selu, industriji), po čemu je različit od kapitalizma i komunizma, koje su postavke distributizma te koja je rješenja on predlagao za pojedina ekonomska i društvena pitanja.

Osvrnut ćemo se i na pitanje zašto je distributizam na neki način postojao u svako doba i zašto je idejno privlačan. K tome, odgovorit ćemo na pitanje što nam danas donosi i koja je njegova trajna važnost za čovjeka i zajednicu uopće.

LITERATURA:

Primarna: *Manifest distributizma*.

Sekundarna: Chesterton, *Outline of sanity - I. The Beginning of the Quarrel*.

3. Maleno je predivno

Nit:

„Ako otvoreno ne zahtijevamo religiju malog vlasništva, moramo zahtijevati poeziju malog vlasništva. Nesumnjivo je, pa čak i hitno, praktično da budemo poetični.“

Zašto je logika neprestanog (ekonomskog) rasta pogubna za društvo i kako naći pravu mjeru u životu?

Danas je zapadno društvo poglavito usmjereno na „velike“ stvari čiji je razmjer djelovanja i utjecaja izrazito širok, što u konačnici dovodi do raznih posljedica: otuđenja, devastacije, eksploatacije, gubitka smisla, nedostatka vizije itd.

U ovoj cjelini ćemo poseban naglasak staviti na povratak malim stvarima koje zapravo čine najveću razliku. Razmotrit ćemo kako mala ekonomija, mjesno gospodarstvo, mjesno tržište, briga za okolinu i okoliš na mikro razini u konačnici stvaraju zdravo i zadovoljno društvo koje napredak doista shvaća kao ispunjenje životnog smisla.

LITERATURA:

Primarna: E. F. Schumacher, *Small is beautiful*.

Sekundarna: Chesterton, *Outline of sanity - II. The Religion of Small Property, VI. A Summary*.

4. Katolički odgovor na radničko pitanje

Nit:	„Rad je ono što ne volimo raditi.“
<p>Naš društveni kontekst, dakle crkveni i politički, ostavio je radničko pitanje nekim drugim vremenima ili jednostavno nekoj stranoj dalekoj stihiji.</p> <p>Kroz život i djelo Dorothy Day, važnost časopisa i pokreta <i>Catholic worker</i> te na primjerima raznih katoličkih industrijalaca, poput Léona Harmela, u ovom predavanju razmotrit će se kako radničko pitanje dobiva svoj jedinstven odgovor koji obnavlja dostojanstvo radnika i ujedno proizvodnju čini smislenom.</p>	
LITERATURA:	<p>Primarna: Dorothy Day, <i>The Long Loneliness</i> (izabrani dijelovi).</p> <p>Sekundarna: Enciklika <i>Laborem exercens</i>.</p>

B) Čovjek koji je bio Četvrtak

Cilj je ovog modula pobuditi aktivno stvaranje autentične i konkretne životne i životvorne kulture. Kroz razne primjere, upute i pokrete, cilj je spoznati kako je izgradnja kulture u biti radostan pothvat i poziv svakog pojedinog čovjeka.

5. Benediktova opcija	
Nit:	„Mir i red koje tražite jedino možete postići ako dopustite milosti Božjoj da se ukorijeni u vašem srcu i u svakodnevnom životu.“
<p>Kako živjeti kršćanski poziv u izrazito sekulariziranom svijetu? Pitanje je to na koji su mnogi pokušali dati odgovor, no još se uvijek hrvamo s tim izazovom. Jedan od onih čiji je prijedlog ponajviše odjeknuo je američki autor Rod Dreher koji je kao rješenje ponudio Benediktovu opciju.</p> <p>Što točno stoji iza te ideje, te radi li se o priručniku za bijeg od svijeta ili o uputama i poticaju za dublje življenje vjere u svijetu, pokušat ćemo otkriti u ovom predavanju u kojem ćemo se kritički osvrnuti na Benediktovu opciju te vidjeti koliko je onda danas primjenjiva te može li nam pomoći u autentičnom življenju svojeg poziva.</p>	
LITERATURA:	<p>Primarna: Rod Dreher, <i>Benediktova opcija</i>; Tekst: <i>Bitno.net u posjetu gradu koji živi ideale kršćanske zajednice: Imamo svoju školu, svoj biznis i cilj živjeti s Kristom</i>; Tekst: Rod Dreher, autor najkomentiranije kršćanske knjige desetljeća, za <i>Bitno.net</i>: <i>Moramo stvoriti prostore gdje će kršćani moći graditi otpornu vjeru</i></p>

	Sekundarna: James K. A. Smith, <i>You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit</i>
--	---

6. Snaga nemoćnih

Nit: „Pobuna se sastoji u življenju života u istini.“

Tijekom 20. stoljeća vladao je jedan od najgorih totalitarističkih sustava - komunistički - u kojem je prostora za drugačije, suprotno i autentično življenje bilo jako malo.

Unatoč i usprkos tome, u tajnosti su nastajale su mnoge zajednice koje su izgrađivale paralelnu kulturu utemeljenu na istini o čovjeku i svijetu te najčešće na kršćanskoj vjeri. Bili su to disidentski pokreti čiji su članovi zbog istine bili proganjani, a nerijetko i ubijani.

Upoznat ćemo se s poviješću disidentskih pokreta, načelima njihovog mišljenja i djelovanja, načinima na koje su se borili za istinu te njihovom baštinom za sljedeće naraštaje. Također ćemo razmotriti što zapravo znači živjeti život u istini kad se čini da je istinu najmanje moguće živjeti.

LITERATURA:	Primarna: Vaclav Havel, <i>Snaga nemoćnih</i> . Sekundarna: Aleksandr Solženjicin, <i>Live not by Lies</i> ; Vaclav Benda, <i>Paralelni polis</i> ; Czeslaw Milosz, <i>Zasužnjeni um</i> ; Stjepan Tomislav Poglajen, <i>Božje podzemlje</i> .
--------------------	---

7. Filozofija sela i povratak selu

Nit: „Seljak doista živi, ne samo jednostavnim životom, već i cjelovitim životom.“

Prije otprilike dva i pol stoljeća krenula je velika seoba stanovništva sa sela u gradove, tzv. proces urbanizacije i deruralizacije, što se u nekoj mjeri i dalje događa. Pravo pitanje koje moramo postaviti na početku ove cjeline jest je li taj proces dobar, koje su njegove posljedice i što on znači za ljudski život i društvo općenito.

U tom pogledu krenut ćemo razvijati filozofiju sela koja postavlja pitanja o važnosti sela kao zajednice; o važnosti sela za čovjeka i njegovu bit. Naposljetku ćemo postaviti pitanje sela kao nužnog uvjeta za normalan ljudski život pa čak i za

opstojnost čovjeka.

K tome ćemo pokazati kako je čovjek kao „gazda“ koji upravlja svojim gospodarstvom i životom, ispunjenje poziva i zapovijedi koja mu je otpočetak dana i koja je duboko urezana u njegovu narav.

LITERATURA:

Primarna: *Manifest ruralnog života.*

Sekundarna: Chesterton, *Outline of sanity*; John McQuillan and others, *Flee to the fields.*

8. Hvaljen budi

Nit:

„Priroda je sestra, čak mlađa sestra: malena rasplesana sestra kojoj se treba smijati i koju treba voljeti.“

Kao vrhunac i kao posljednji odgovor socijalnog nauka Crkve, u ovom poglavlju dotaknut ćemo se pitanja cjelovite ekologije: koji su njezini temelji, na što ona odgovara i koja je njezina posebnost u raznim „ekološkim ponudama“ danas.

Također, pogledat ćemo zašto je ekologija važna za katolike i zašto trebamo odgovoriti na izazove koje ekologija, pa čak i razne ekologije, danas stavljaju pred nas. Ti izazovi i problemi sve su veći, a isto tako, usudimo se reći, i duhovna rješenja.

Stoga ćemo ovdje u kontekstu enciklike *Laudato si* postaviti temelje i iznijeti načela cjelovite ekologije koja se u širem kontekstu očituje i kao valjana duhovnost.

LITERATURA:

Primarna: *Laudato si* (odabrani dijelovi).

Sekundarna: sv. Franjo Asiški, *Pjesma stvorova*; Chesterton, *Outline of sanity*; Nikola Bolšec, *Filozofija ekologije Tome Akvinskog kao valjana duhovnost.*